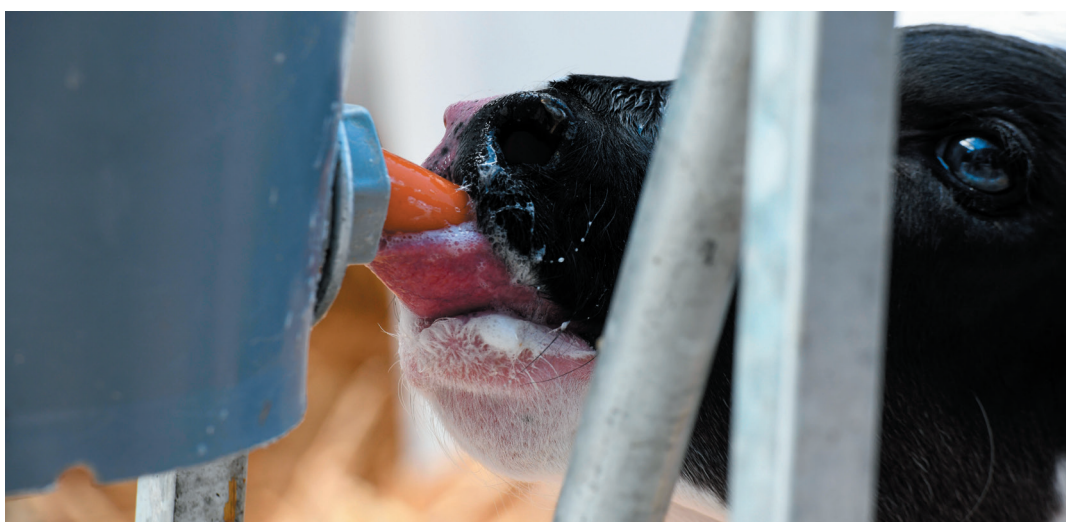

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Toon Meesters, werkzaam bij Vee & Arts Veterinaire Diensten uit Roosendaal, Hans Van Loo, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke), en Annemiek Veenkamp van Dierenartspraktijk Flevoland wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziekte tot behandeling.

Kalfje kan moeilijk drinken door **ontstoken tong**

naam aandoening
ontstoken tong/tongdifterie

verschijnselen
ontstoken, verdikte tong, speekselen, moeilijk drinken

oorzaak
bacteriële infectie door *Fusobacterium necrophorum*

behandeling
antibioticumkuur in combinatie met ontstekingsremmer

Bij het maandelijkse onthoornen van de kalveren vroeg de melkveehouder of ik nog een jonger kalfje wilde bekijken. Het vaarskalfje van één week oud dronk slecht en er liep ook wat overmatig speeksel uit haar bekje. Het kalf was verder levendig en de mest was normaal. Bij het bewuste kalf in de eenlingbox aangekomen was duidelijk te zien dat ze te weinig gedronken had. Het kalf was te weinig gevuld en de speenemmer was nog halfvol. De lichaamstemperatuur was 39,3°C: niet echt verhoogd. Er was aan de kaken geen verdikking te zien, noch te voelen. Wel werd het duwen tussen de beide onderkaaktaken als pijnlijk ervaren. Bij nauwkeurige inspectie van de bek, goed verlicht door het felle lampje van de gsm, was duidelijk een flinke ontsteking in de tong te zien. Dikke, blauwkaasachtige, stevige pus en weefselverval ter grootte van een muntstuk van twee euro maakte de tong wel dubbel zo dik. Geen wonder dat dit kalf zo speekselde en niet wilde drinken. De *Fusobacterium necrophorum* veroorzaakt deze ontsteking, meer bekend als difterie. Deze manifesteert zich meestal bij het wat oudere kalf in het strohok als harde zwelling aan de zijkant van de onder- of bovenkaak (kaakdifterie). Een strodeeltje, een stukje luzerne, maar ook een stugge, beschadigde sonde, doozerpistool of verontreinigde speen kan de aanleiding zijn voor deze ontsteking. Met name via een wondje in het mondslijmvlies

of tong slaat de bacterie toe. De ontsteking is over het algemeen goed te behandelen met een antibioticumkuur van 7 tot 10 dagen in combinatie met een ontstekingsremmer. Een enkele keer treedt een complicatie op in de vorm van het ontstoken raken van het strottenhoofd. Door de zwelling van de stembanden en het slijmvlies in het strottenhoofd (larynx) kan het kalf moeilijk ademen en is er een snurkend geluid te horen bij in- en/of uitademen (stridor). Zit de ontsteking eenmaal in het strottenhoofd, dan is de prognose minder gunstig. Tongdifterie, waarbij de ontsteking in de tong zit en dat bij een kalf van een week oud, komt minder vaak voor. De vorm van de ontstoken wang of kaak bij een iets ouder kalf wordt veel vaker gezien. Een goede hygiëne, het gebruik van een schone maagsonde zonder beschadigingen en op tijd de spenen vervangen helpen bij het voorkomen van difterie, maar slijmvliesbeschadigingen door stro- of luzernedeeltjes of bij het voorkomen van de eerste kiezen zijn natuurlijk nooit helemaal te vermijden. Onmiddellijk en langdurig behandelen met antibioticum voorkomt groeiachterstand en voorkomt complicaties als ademhalingsproblemen door strottenhoofdontsteking. Het bovengenoemde kalf reageerde heel goed op de ingestelde behandeling. Bij het onthoornen vier weken later was er op de tong niets meer van de ontsteking te zien.